O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
T.S. Sharipov
2024 yil "29" 08

SOLIQLAR HISOBI VA HISOBOTI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta'lim yo'nalishi: 60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti
60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Soliqlar hisobi va hisoboti
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	TAX
Yil:	2024/2025
Semestr:	7-8
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	44
Amaliy mashg'ulotlar	46
Labaratoruya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda xalqaro standartlar asosida mos bilim, ko'nikma va malakani shakllantirish hisoblanadi. “Soliqlar hisobi va hisoboti” soliqlar va to'lovlar hisobining predmeti, ob'ektlari, usul va uslublari; soliqlar va to'lovlar hisobining me'yoriy-huquqiy asoslari; soliqlar va to'lovlar hisobini tashkil etish asoslari; aylanmadan olinadigan soliqlarning hisobi; xarajatlarga kiritiladigan soliqlarning hisobi; foyda solig'i hisobi; jismoniy shaxslar daromadidan undiriladigan soliqlar va ijtimoiy soliq, to'lovlar hisobi; aksiz solig'i va to'lovlarning hisobi; qo'shilgan qiymat solig'i hisobi va hisobotni taqdim etish tartibi soliqlar va to'lovlar bo'yicha imtiyozlar hisobi va hisoboti; soliqlar va to'lovlar bo'yicha moliyaviy sanksiyalar hisobi haqidahisobotlarda aks ettirish bo'yicha yo'nalishiga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1	ASSA xalqaro tashkiloti talablaridagi “Moliyaviy hisob 1” fani
2	“Buxgalteriya boshqaruv hisobi 1” fani
3	“Biznesda buxgalter fani”
4	“Iqtisodiy tahlil” fani

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	O'zbekiston respublikasida soliqlar va yig'imlar tizimi, Soliq prinsplari Soliq hisobi va hisobotlarining nazariy, amaliy asoslari, tartib qoidalarini bilishi;

TN2	Xodimlardan undiriladigan daromad solig'i va to'lov manbaida ushlanadigan boshqa soliqlarning hisobi, Ijtimoiy soliq hisobi va hisobotni tuzish va taqdim etish tartibini bilishi;
TN3	Mol-mulk, yer, suv, soliqlarini hisoblash tartiblari va hisobotni tuzish va taqdim etish tartibini haqida tasavvur va bilimga ega bulishi;
TN4	Aylanmadan olinadigan, qo'shilgan qiymat foyda soliqlarini hisoblash tartiblari va hisobotni tuzish va taqdim etish tartibini haqida tasavvur va bilimga ega bulishi;
	Ko'nikma jihatidan:
TN5	Jismoniy shaxslardan undiriladigan daromad solig'i hamda to'lov manbayida ushlab qolinadigan soliqlar hisobini yuritish,hisobotlarni tuzish.hisobotlarda aks ettirish qoidalarini bilishi;
TN6	Mol-mulk solig'ini hisoblash bazasini topish hamda soliq imtiyozlarini qo'llash va hisobotda aks ettirish tartib qoidalarini bilishi;
TN7	Yer va suv soliqlarini hisoblashda soliq bazasini aniqlash va hisobotlarda to'g'ri aks ettirish qoidalarini bilishi;
TN8	Aylanmadan olinadigan, qatiy belgilangan, soliqlar hisobini to'g'ri hisoblab chiqish hisobda va hisobotda aks ettirish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarga ega bo'lishi;
TN9	Aksiz, qo'shilgan qiymat solig'ini hisoblashda soliq to'lovchilar hamda soliq hisoblash tartibi, hisobotlarni tuzish va taqdim etish qoidalarini bilishi;
TN10	Foyda solig'i hisobi bo'yicha soliq imtiyozlari shuningdek jami daromad, chegiriladigan, soliq bazasiga qayta qo'shiladigan xarajatlar bo'yicha uslubiy tartib-qoidalarni bilishi;

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		**Ajratil-gan soat**
M1	«Soliq hisobi va hisoboti» fanining predmeti va metodi	2
M2	Soliq prinsplari, soliq qonunchiligida belgilangan muddatlarni hisoblash tartiblari	2
M3	O'zbekiston respublikasida soliqlar va yig'imlar tizimi	2
M4	Soliqlar hisobi va hisoboti fanida qo'llaniladigan asosiy tushunchalar	2
M5	Soliq hisobi va hisobotlarining nazariy asoslari	2
M6	Soliq majburiyatlarini paydo bo'lishi va bajarilish muddatlari	2
M7	O'zbekiston respublikasida soliqlar nazorati va ularning turlari	2
M8	Xodimlardan undiriladigan daromad solig'i va to'lov manbaida ushlanadigan boshqa soliqlarning hisobi	2
M9	Ijtimoiy soliq hisobi va hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi	2
M10	Mol-mulk solig'ini hisoblash tartiblari va hisobotni tuzish va taqdim etish	2
M11	Yer solig'ini hisoblash tartiblari va hisobotni tuzish va taqdim etish	2
M12	Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning hisobi, soliq bazasini aniqlas, va hisobotni tuzish, taqdim etish tartibi	2
M13	Yer osti boyliklaridan foydalanganlik uchun soliq bazasini aniqlash, hisoblash va hisobotni tuzish, taqdim etish	2

M14	Qo'shilgan qiymat solig'ini hisoblab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlari soliq bazasini aniqlashda nol darajali stavka bo'yicha soliq solinadigan aylanmani hisoblash tartibi	2
M15	Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotni tuzish va taqdim etish	2
M16	Aksiz solig'i to'lovchilar, soliq solish obyekti soliq bazasini aniqlash tartibi	2
M17	Aksiz solig'i hisoblab chiqarish tartibi va soliq hisobotlarini tuzish, taqdim etish, soliq to'lash tartibi.	2
M18	Yakka tartibdagi tadbirkorlar daromadlariga soliq solish hisobi va hisobotni taqdim etish	2
M19	**Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish tartibi, hisobotni tuzish va taqdim etish**	2
M20	Foyda solig'i to'lovchilar, soliq solish obyekti va nol stavka soliq to'lovchilar foydasini aniqlash tartibi	2
M21	Foyda solig'i bazasini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlari va hisobotni tuzish, taqdim etish.	2
M22	Soliq to'lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari va hisobotlarini tuzish va taqdim etsih tartiblari.	2
	JAMI:	**44**
	Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)	
A1	«Soliq hisobi va hisoboti» fanining predmeti va metodi	2
A2	Soliq prinsplari, soliq qonunchiligida belgilangan muddatlarni hisoblash tartiblari	2
A3	O'zbekiston respublikasida soliqlar va yig'imlar tizimi	2
A4	Soliqlar hisobi fanida qo'llaniladigan asosiy tushunchalar	2
A5	Soliq hisobi va hisobotlarining nazariy asoslari	2
A6	Soliq majburiyatlarini paydo bo'lishi va bajarilish muddatlari	2
A7	O'zbekiston respublikasida soliqlar nazorati va ularning turlari	2
A8	Xodimlardan undiriladigan daromad solig'i va to'lov manbaida ushlanadigan boshqa soliqlarning hisobi	2
A9	Ijtimoiy soliq hisobi va hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi	2
A10	Mol-mulk solig'ini hisoblash tartiblari va hisobotni tuzish va taqdim etish	2
A11	Yer solig'ini hisoblash tartiblari va hisobotni tuzish va taqdim etish	2
A12	Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning hisobi, soliq bazasini aniqlas, va hisobotni tuzish, taqdim etish tartibi	2
A13	Yer osti boyliklaridan foydalanganlik uchun soliq bazasini aniqlash, hisoblash va hisobotni tuzish, taqdim etish	2
A14	Qo'shilgan qiymat solig'ini hisoblab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlari soliq bazasini aniqlashda nol darajali stavka bo'yicha soliq solinadigan aylanmani hisoblash tartibi	2
A15	Qo'shilgan qiymat solig'i hisobotni tuzish va taqdim etish	2
A16	Aksiz solig'i to'lovchilar, soliq solish obyekti soliq bazasini aniqlash tartibi	2
A17	Aksiz solig'i hisoblab chiqarish tartibi va soliq hisobotlarini tuzish, taqdim etish, soliq to'lash tartibi.	2
A18	Yakka tartibdagi tadbirkorlar daromadlariga soliq solish hisobi va	2

	hisobotni taqdim etish	
A19	Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish tartibi, hisobotni tuzish va taqdim etish	2
A20	Foyda solig'i to'lovchilar, soliq solish obyekti va nol stavka soliq to'lovchilar foydasini aniqlash tartibi	2
A21	Foyda solig'i bazasini aniqlashning o'ziga xos xususiyatlari va hisobotni tuzish, taqdim etish.	2
A22	Soliq to'lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari	2
A23	Soliq to'lovchilarning ayrim toifalariga soliq hisobotlarini tuzish va taqdim etish tartiblari	2
JAMI:		**46**

Mustaqil ta'lim (MT)	
MT1	«Soliqlar hisobi va hisoboti» fanining bugungi kunda respublikamiz iqtisodiyotida tutga o'rni
MT2	Ijtimoiy soliq bazasi,buxgalteriya hisobida hisobga olish tartibi
MT3	Daromad soliq hisoblashda imtiyozlar
MT4	Mol-mulk solig'ini hisoblash, hisobotni to'ldirish.
MT5	Mol-mulk solig'ini hisoblashda soliq imtiyozlari.
MT6	Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqlarni hisobga olishdagi yondashuvlar.
MT7	Suv resurslaridan foydalanganlik soliq bazasini hisoblashda soliqga tortiladigan va soliqga tortilmaydigan bazani topish hamda hisobotni tuzish va taqdim etish
MT8	Yer solig'ini hisoblashda soliq bazasini aniqlash,buxgalteriya hisobida hisobga olish, hisobotni tuzish tartiblari.
MT9	O'zbekiston respublikasida soliqlar nazorati va ularning turlari
MT10	Soliq majburiyatlarini paydo bo'lishi va bajarilish muddatlari
MT11	Soliq prinsplari, soliq majburiyatlari muddatlarni hisoblash tartiblari
MT12	O'zbekiston respublikasida soliqlar soliq tekshiruvlarining turlari
MT13	Soliqlar hisobi va hisoboti fanida qo'llaniladigan asosiy tushunchalar
MT14	Soliq hisobi va hisobotlarining nazariy asoslari
MT15	Resurs soliqlar haqida tushuncha
MT16	Soliq hisobotlarini yuborishda javobgar shaxslar
MT17	Jismoniy shaxslar daromadlari turlari
MT18	Jismoniy shaxslar dekloratsiya solig'i
MT19	Jismoniy shaxslar daromadiga berilgan soliq imtiyozlari
MT20	Yig'imlar haqida tushuncha
MT21	Soliq hisobotlarini yuborishda kompyuterdan foydalanish
MT22	Aksiz solig'I to'lovchilar
MT23	Qo'shilgan qiymat solig'I to'lovchilar
MT24	Qo'shilgan qiymat solig'I bo'yicha soliq imtiyozlari
MT25	Divident solig'ini hisoblash, hisobga olish va majburiyatlarni bajarish
MT26	Aylanmadan olinadiga solq to'lovchilar haqida tushuncha
MT27	Eksport import operatsiyalarida qo'shilgan qiymat solig'ini hisobga olsh tartibi

MT28	Foyda solig'ini hisoblashda xarajatlarni turkumlash
MT29	Yer solig'ini hisoblashda soliq bazasini aniqlash tartibi
MT30	Umidsiz qarzlarni vujudga kelishi,va ularni hisobda, hisobotlarda aks ettirish tartiblari.
MT31	Yer osti boyliklaridan foydalanganlik uchun soliqlar
MT32	Foyda solig'ini hisoblab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlari
MT33	Foyda solig'i ni hisoblashda jami daromadlar tarkibi
MT34	Foyda solig'ini hisoblashda jami xarajatlar jumladan soliq bazasiga qayta qo'shiladigan xarajatlar tarkibini aniqlash
MT35	Foyda solig'ini hisoblashda nol darajali stavka bo'yicha soliq solinadigan aylanmani hisoblash tartibi
MT36	Foyda solig'ini hisoblash va hisobotda aks ettirish va taqdim etish tartibi
MT37	Asiz solig'I soliq solish obyekti soliq bazasini aniqlash tartibi
MT38	Aksiz solig'i hisoblab chiqarish tartibi va soliq hisobotlarini tuzish, taqdim etish, soliq to'lash tartibi.
MT39	Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish tartibi, hisobotni tuzish va taqdim etish
MT40	Yakka tartibdagi tadbirkorlar daromadlariga soliq solish hisobi va hisobotni taqdim etish
MT41	QQS to'lovchilar, soliq solish obyektlari
MT42	QQS va nol stavka soliq to'lovchilar, soliq imtiyozlari.aniqlash tartibi
MT43	QQS hisoblash hisobotni tuzish va taqdim etish.
MT44	QQS hisoblashda soliqga tortiladigan, soliqga tortilmaydigan aylanmalarning o'ziga xos xususiyatlari,moliyaviy natijalarda hisobga olish qoidalari.
MT45	Soliq to'lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o'ziga xos xususiyatlari

Asosiy adabiyotlar	
1.	Уразов К.Б., Пўлатов М.Э. Бухгалтерия ҳисоби. Дарслик. –Т.: «Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи», 2020, 564 бет.
2.	Toshmatov N. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. Дарслик. – Т.: "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati" nashriyoti, 2019. 376 bet
3.	Pashaxodjayeva D.D. Foyda solig'i hisobi va auditini takomillashtirish.Ilmiy-uslubiy tavsiyalar. - Samarqand, 2020- 67 b.
4.	Пашаходжаева Д.Д. Налоговый учет. Сборник задач и материалы для самостоятельной работы для проведения практических занятий – Сам. ИЭС, 2020 г. 36 с.
5.	Уразов К.Б. Молиявий ҳисоб ва ҳисобот. Ўқув қўлланма.- Т.: "Инновацион ривожланиш нашриёт-матбаа уйи", 2020. 408 бет
6.	Абдуллаев Р.А., Уразов К.Б. Основы бухгалтерского учёта. Учебное пособие. СамИЭС, 2021. 168с
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	O'zbekiston Respublikasining «Buxgalteriya hisobi to'g'risida»gi Qonuni. 2016 yil 13 aprel, № O'RQ-404. https://lex.uz/acts/2931253.
2.	O'zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi (yangi tahriri). Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 31.12.2019 y., 02/19/SK/4256-son.

	https://lex.uz/docs/5307886
4.	O'zbekiston Respublikasi «Nodavlat notijorat tashkilotlari to'g'risida»gi Qonuni, 1999 yil 14-aprel, 763-I-son. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1999 y., 5-son, 115-modda. https://lex.uz/docs/11360.
5.	O'zbekiston Respublikasi "Mas'uliyati cheklangan hamda qo'shimcha mas'uliyatli jamiyatlar to'g'risidagi qonuni". 2001 y 6 dekabr. Keyingi o'zgartirishlar bilan. https://www.lex.uz/acts/22525
6.	O'zbekiston Respublikasi «Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish to'g'risida»gi Qonuni. 2014 yil 10 aprel. https://lex.uz/docs/2382409
7.	19O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida»gi Farmoni. 2017 yil 07 fevral. PF-4947. https://nrm.uz/contentf?doc=575214_2017_yil.
8.	O'zbekicton Pecpublikaci Ppezidentining «O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Qarori. 2018 yil 19 sentyabr. PQ-3946-son.
9.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida» Qarori. 2020 yil 24 fevral. PQ-4611-son.
10.	International Financial Reporting Standards. www.ifrs.org/issued-srandards/list of-standards/ 2018.
11.	Mejdunarodnie standarti finansovoy otchetnosti. http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-finansovoj-otchyotnosti/
12.	IFRS and US GAAP: Similarities and differences. 2015. www.pwc.com

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda

ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) **3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) **quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:**

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	T.T Sattorov – SamISI "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi assistenti
E – mail:	Sattorov_tohir@mail.ru
Tashkilot:	SamISI "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi
Taqrizchilar:	**Z.X.Abdullayev** - Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti Samarqand filiali ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha direktor o'rinbosari, PhD **S.Isanov** - "Mini Max Finance" MCHJ buxgalterlik tashkiloti bosh hisobchisi

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubuy Kengashining 2023 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ S-02-17/1)

Mazkur Sillabus "Buxgalteriya hisobi" kafedrasining 2023 yil 28 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubuyat bo'limi boshlig'i	I. Shodmonov
Fakultet dekani	J. Abiyev
Kafedra mudiri	S.N.Tashnazarov
Tuzuvchi	T.T Sattorov